

Záverečná karta projektu

Názov projektu Evidenčné číslo projektu **APVV-15-0719**

Longitudinálny výskum psychosociálnych inovácií v manažmente chronických chorôb

Zodpovedný riešiteľ **Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.**

Príjemca **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach - Lekárska fakulta**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Ústav sociálnej a behaviorálnej medicíny UPJŠ LF

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

University of Groningen (RUG), Holandsko

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

N/A

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

Výber 5 najdôležitejších výstupov projektu Kategória ADC - Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch a k nim zodpovedajúcich Citácií v karentovaných časopisoch podľa SCI na publikácie v rámci projektu v zahraničí (v zátvorke)

1. Lachytova M, Katreniakova Z, Mikula P, Jendrichovsky M, Nagyova I. Associations between self-rated health, mental health problems and physical inactivity among urban adolescents. European Journal of Public Health 2017, 27, 6: 984-989, IF 2.431, Q1 (citované 10 krát)
2. Mikula P, Nagyova I, Vitkova M, Szilasiova J. Management of multiple sclerosis: the role of coping self-efficacy and self-esteem. Psychol Health Med 2018,23,8:964-9 (citované 6 krát)
3. Hagovska M, Svihra J, Bukova A, Drackova D, Horbacz A, Nagyova I. Effect of an exercise programme for reducing abdominal fat on overactive bladder symptoms in young overweight Effect of an exercise programme for reducing abdominal fat on overactive bladder symptoms in young overweight women. International Urogynecology Journal, 2020, 31,5: 895–902 (citované 4 krát)
4. Timkova V, Nagyova I, Reijneveld SA, Tkacova R, van Dijk JP, Bültmann U. Quality of life of obstructive sleep apnoea patients receiving continuous positive airway pressure

treatment: A systematic review and meta-analysis. Heart & Lung 2020, 49,1:10-24 (citované 1 krát)

5. Nagyova I, Jendrichovsky M, Kucinsky R, Lachytova M, Rus V. Effects of Nordic walking on cardiovascular performance and quality of life in coronary artery disease. European Journal of physical and rehabilitation Medicine 2020, 56,5:616-24 (citované 0 krát)

Uplatnenie výsledkov projektu

Ambíciou projektu bolo poskytnutie na dôkazoch založených (evidence-based) odporúčaní pre prevenciu, kontrolu a manažment chronických chorôb, určených pre tvorcov politík a pre zdravotníckych pracovníkov. Na národnej úrovni boli výsledky projektu zahrnuté do návrhu 'Stratégie dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti v SR', ktorej cieľom je prostredníctvom participatívnej tvorby verejných politík dospieť k celospoločenskému konsenzu vo veci nastavenia a implementácie opatrení, ktoré budú nosnými piliermi systémového zabezpečenia dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti pre všetkých občanov. Výsledky projektu boli taktiež zakomponované do viacerých odporúčaní Ministerstva zdravotníctva SR v rámci Štandardných Diagnostických a Terapeutických Postupov (ŠDTP), ako aj nových a inovovaných Postupov Pre Výkon Prevencie (PPvP) a ich zavedení do medicínskej praxe. Na regionálnej úrovni sme iniciovali diskusie so stakeholdermi formou fokusových skupín s cieľom zhodnotiť pripravenosť Košického samosprávneho kraja (KSK) pre implementáciu integrovanej starostlivosti. Integrovaná starostlivosť je novým celosvetovým trendom v rámci prebiehajúcich reforiem zdravotníckych a sociálnych systémov. Jej cieľom je nájsť nové organizačné usporiadanie starostlivosti o chronicky chorého pacienta a vytvorenie možností pre komplexný manažment chronických chorôb, uplatňujúc pritom na-pacienta-orientovaný prístup (patient-centered care), ako aj lepšiu koordináciu zdravotníckych a sociálnych služieb. Dialóg na regionálnej úrovni bol súčasťou 'Master Plánu pre Vytvorenie Centier Integrovanej Zdravotnej Starostlivosti v Košickom kraji'.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Hlavným cieľom tohto multidisciplinárneho výskumného projektu bolo prehĺbenie poznatkov z oblasti efektívneho manažmentu chronických chorôb a možností zlepšenia zdravia a kvality života pacientov s chronickým ochorením, ako aj zvýšenie povedomia odbornej a laickej verejnosti o integrovaných modeloch zdravotno-sociálnej starostlivosti. Výsledky projektu poukázali na dôležitosť biobehaviorálnych a psychosociálnych faktorov pri podpore self-manažmentu pacientov, ktorý je kľúčovým aspektom na-pacienta-orientovaných prístupov v zdravotnej starostlivosti. Intraindividuálne zdroje ako sú sebaúcta, sebaúčinnosť, efektívne copingové stratégie, mastery alebo psychická pohoda sa ukázali byť určujúcimi faktormi pri vyrovnávaní sa s ochorením a jeho dopadov na každodenné fungovanie pacienta. Fokusaním sa na tieto faktory môžu byť pacienti schopní posilniť ochranné procesy a tým prispieť k zlepšeniu svojich zdravotných výsledkov. Projekt taktiež poukázal na relevantnosť testovania nefarmakologických intervencií, ako sú fyzické cvičenie či kognitívno-behaviorálna terapia, formou randomizovaných kontrolovaných triálov, pre lepšie pochopenie kauzálnych mechanizmov prepájajúcich chorobné procesy prebiehajúce v tele s biobehaviorálnymi a psychosociálnymi faktormi, a následne so zdravotným stavom a subjektívnou pohodou pacientov. Získané poznatky boli využité pri vytváraní na-pacienta-orientovaných (patient-centered) intervenčných programov manažmentu chronických chorôb, vrátane aplikovania inovatívnych prístupov ako sú prvky virtuálnej reality, online kognitívno-behaviorálna terapia, či mHealth/eHealth. Výsledky projektu taktiež prispeli k rozhodovaniu ohľadom inovovaných a 'na dôkazoch založených' (evidence-based) modelov poskytovania integrovanej starostlivosti.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

The main goal of this multidisciplinary research project was to gain knowledge in the field of effective chronic disease management and options for improvement of patients' health status and quality of life, as well as to increase awareness of professionals and the general public regarding integrated models of care. The results of the project highlighted the

importance of biobehavioral and psychosocial factors in supporting patients' self-management, which is a key aspect of patient-centered approaches in healthcare. Intra-individual resources such as self-esteem, self-efficacy, effective coping strategies, mastery, or psychological well-being have been shown to be determining factor of effective adjustment to the disease and its impacts on patient's daily functioning. By focusing on these factors, patients may be able to boost protective processes and thus contribute to improving their health outcomes. The project also highlighted the relevance of testing non-pharmacological interventions, such as physical exercise or cognitive-behavioral therapy, by means of randomized controlled trials, for a better understanding of causal mechanisms linking the disease processes in the body with biobehavioral and psychosocial factors. The gained knowledge have been applied in the development of tailored patient-centered intervention programs for the management of chronic diseases, incorporating the use of innovative approaches such as elements of virtual reality, online cognitive-behavioral therapy, or mHealth / eHealth. The results of the project will also facilitated evidence-based decision-making concerning innovative models of healthcare delivery.